

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ
2003 - 2006

ΤΟΜΟΣ 34ος
(Μέρος Β' 9.6.2004 - 22.5.2005)

ΑΘΗΝΑ 2007

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΑΡΜΑΡΑ

Καθηγητή του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΟΜΙΛΙΑ

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι μοιραίο, όταν ακολουθείς ως ομιλητής τους συγκεκριμένους σπουδαίους προλαλήσαντες να πρέπει να περιοριστείς σε πιο κοινότοπα πράγματα.

Η προσωπική μου γνωριμία με τον κ. Γεώργιο Λάββα ανάγεται στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Τότε, μαθαίνοντας, από τον επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Γεώργιο Σαρηγιάννη για τη διδακτορική διατριβή που εκπονούσα, ζήτησε να με συναντήσει για να τον ενημερώσω ως προς την πορεία της έρευνάς μου και τα πρώτα συμπεράσματά της. Ήταν, τότε, από τους λιγοστούς επιστήμονες στη χώρα μας που ασχολείτο συστηματικά με το ζήτημα του Μοντέρνου Κινήματος και των επιπτώσεων που αυτό είχε στη μεσοπολεμική ελληνική αρχιτεκτονική. Είναι περιττό, βεβαίως, να ομολογήσω ότι οι παρατηρήσεις του με βοήθησαν ουσιαστικά και με ενθάρρυναν στην ολοκλήρωση εκείνης της εργασίας. Δράττοντας της σημερινής ευκαιρίας, θα ήθελα να τον ευχαριστήσω θερμά μία ακόμη φορά για τη βοήθεια που μου πρόσφερε τότε -σε ανύποπτο χρόνο-, αλλά και για τη φιλία με την οποία με τίμησε έκτοτε.

Αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, σε δύσκολους καιρούς, ξαναβρέθηκα κοντά του όταν υπηρετούσε ως Καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και εγώ αναζητούσα δρόμους και ατραπούς στο επιστημονικό γίγνεσθαι της χώρας. Το αποτέλεσμα ήταν σημαντικό και δημιουργικό για μένα, γεγονός που οφείλεται στη χαρισματική προσωπικότητα του κ. Γεωργίου Λάββα.

Θα ήθελα ιδιαίτερα να σταθώ σε μια πλευρά της ακαδημαϊκής δράσης του τιμώμενου σήμερα εκείνης της περιόδου, η οποία δεν έχει τύχει της δέουσας

προβολής· στην πρωτοβουλία για τη δημιουργία της Εταιρείας Ιστορίας της Πόλης και της Πολεοδομίας, μιας συλλογικής επιστημονικής προσπάθειας που αποσκοπούσε στη μελέτη, στη διερεύνηση και στην ανάδειξη ζητημάτων που σχετίζονται με την ιστορία του αστικού χώρου στην πατρίδα μας. Ο κ. Λάββας συνέβαλε αποφασιστικά με τη σοφία, τις άοκνες προσπάθειες, τις γνώσεις και το ερευνητικό του κύρος στην ίδρυση και λειτουργία του νέου αυτού φορέα επιστημονικού προβληματισμού. Διετέλεσε, μάλιστα, Πρόεδρος επί πέντε χρόνια, δίνοντας σε μας τους νεότερους που στηρίζαμε την προσπάθεια το στίγμα του καινούριου εγχειρήματος.

Για όσο διάστημα ο κ. Λάββας παρέμεινε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών είχα τη μεγάλη τιμή και χαρά να βρίσκομαι κοντά του και να συνεπικουρώ το διδακτικό και ερευνητικό του έργο. Η θητεία μου αυτή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ήταν ένα σχολείο ανεκτίμητης αξίας· ο κ. Λάββας, εκτός των γνώσεων, δίδαξε όλους όσους τον περιβάλαμε τότε ακαδημαϊκό ήθος με τον ίδιο ως ζωντανό παράδειγμα.

Ήταν για μένα, κατά συνέπεια, στοιχειώδης ηθική υποχρέωση, αλλά και ιδιαίτερη τιμή να συμμετάσχω μαζί με δύο άλλους αγαπημένους διδακτορικούς φοιτητές του: τον πρώτο χρονολογικά, καθηγητή σήμερα στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου κ. Νίκο Χολέβα, και την τελευταία -αλλά όχι και έσχατη-, την κ. Μαρίνα Καραβασίλη, στην επιμέλεια του παρόντος τιμητικού τόμου. Ενός έργου, που έχω την αίσθηση ότι είναι αφιερωμένο από τους συγγραφείς του με πολλή αγάπη και σεβασμό στον Φίλο, στον Δάσκαλο, στον Συνάδελφο, στον Ομότιμο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Τακτικό Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών κ. Γεώργιο Παναγιώτου Λάββα, όπως είναι το πλήρες όνομά του.

Θα μου επιτρέψετε να παρουσιάσω ακολούθως ορισμένα στοιχεία τεχνικού και οργανωτικού χαρακτήρα που αφορούν τον παρόντα τόμο.

Το βιβλίο εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2004 με την υλική συμβολή του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Εφηρμοσμένης Επικοινωνίας και

την εκδοτική εμπειρία του University Studio Press στη Θεσσαλονίκη. Την πόλη, που αποτέλεσε το πρώτο επιστημονικό καταφύγιο στην Ελλάδα του Γεωργίου Λάββα, και που εκείνος της ανταπέδωσε αυτή την τιμή υπηρετώντας ευδοκίμως το Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης επί είκοσι χρόνια, από το 1973 έως το 1992.

Ο τιμητικός τόμος επιγράφεται: *ΣΤΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ*. Τίτλος, ενδεικτικός των απόψεων του τιμώμενου, αν και είναι δανεισμένος από το έργο του νομπελίστα Χημείας Ίλια Πριγκοζίν. Ο τίτλος αυτός, όμως, έστω και αν αναφέρεται σε έννοιες των θετικών επιστημών, θεωρούμε ως επιμελητές της έκδοσης ότι εκφράζει τον τρόπο με τον οποίο η διάσταση του χρόνου διατρέχει το επιστημονικό έργο του Γεωργίου Λάββα· ιδιαίτερα σε ό,τι αυτό έχει σχέση με την αντιμετώπιση των θεμάτων της Πολιτιστικής Κληρονομιάς -τα οποία σημειωτέον αποτελούν τη σπονδυλική στήλη του έργου του- και όπου σύμφωνα με τον ίδιο: «τα μεγέθη του *παρελθόντος* και του *μέλλοντος* πρέπει να εξισορροπούνται στο εκάστοτε *παρόν*».

Η επιτροπή επιμέλειας έθεσε ένα διπλό κριτήριο για τη διάρθρωση του τόμου: αφ' ενός να συνθέτει και να σκιαγραφεί, όσο το δυνατό πληρέστερα την ακαδημαϊκή προσωπικότητα του τιμώμενου, αφ' ετέρου να αποδομεί και να αποκαλύπτει άγνωστες πτυχές της μέσα από τα επιμέρους επιστημονικά άρθρα. Κατ' αυτή την έννοια, ο πλουραλισμός των θεμάτων και των προσεγγίσεων που περιέχονται στον τόμο επιχειρεί να αναδείξει την δυναμική του «βέλους του χρόνου» που περικλείεται στον ίδιο τον τιμώμενο, τον κ. Γεώργιο Λάββα.

Για τη συγγραφή των κειμένων, απευθυνθήκαμε σε ανθρώπους της επιστήμης που είχαν την ευκαιρία στο παρελθόν, με διαφορετική ενδεχομένως ιδιότητα ο καθένας, ως μαθητές, ως συνεργάτες ή ως συνάδελφοι, να αναπτύξουν μακρόχρονη επαφή και να αποκαταστήσουν ουσιαστική επικοινωνία με τον κ. Γεώργιο Λάββα. Η πλειονότητα σχεδόν των ερωτηθέντων ανταποκρίθηκε με μεγάλη προθυμία και ευχαρίστηση στο κάλεσμά μας. Θα ήθελα από αυτό το βήμα να απευθύνω εκ μέρους της τριμελούς ομάδας επιμέλειας ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους όσους συνέβαλαν με τις επιστημονικές εργασίες τους σε

αυτόν τον τόμο, αλλά και σε εκείνους που δεν μπόρεσαν τελικά να συμμετάσχουν για διάφορους προσωπικούς λόγους.

Κατά την επιμέλεια των κειμένων, διατηρήθηκαν αυτούσια η προσωπική γραφή και ο βιβλιογραφικός υπομνηματισμός των συγγραφέων, ως ένδειξη σεβασμού στο ύφος και τις επιλογές τους, αλλά και στο φιλελεύθερο πνεύμα του τιμώμενου.

Το βιβλίο περιλαμβάνει: συνοπτικό βιογραφικό σημείωμα του Γεωργίου Λάββα, μία προσωπική αναφορά του Καθηγητή Νίκου Χολέβα, την αναλυτική εργογραφία του τιμώμενου και 35 πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες. Η ταξινόμηση των εργασιών οργανώθηκε σε αντιστοιχία με τους τρεις βασικούς άξονες στους οποίους κινήθηκε το ακαδημαϊκό έργο του κ. Γεωργίου Λάββα: (α) την Ιστορία, Θεωρία και Κριτική της Αρχιτεκτονικής και της Πολεοδομίας (συνολικά 18 κείμενα), (β) την Αρχαιολογία, τη Διαχείριση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και την Ιστορία της Τέχνης (συνολικά 8 κείμενα) και (γ) την Επικοινωνία και εν γένει τον Πολιτισμό (συνολικά 9 κείμενα).

Θέλουμε να πιστεύουμε, ότι το αποτέλεσμα που σήμερα επιδίδεται στον τιμώμενο ανταποκρίνεται τόσο στο επίπεδο που αρμόζει στην προσωπικότητά του, όσο και ότι θα συμβάλει στην επιστημονική βιβλιογραφία των τομέων που διακόνησε με μεγάλη επιτυχία ο κ. Γεώργιος Λάββας.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.